

CHANGEMAKER MAGASINET

Nr. 4 - 2020

HÅP

SULT SKAPER USIKKERHET

HÅP FOR 2021

HVA ER "UTVIKLING"?

REGIONALE SAMLINGER

I høst har Changemaker arrangert regionale samlinger i Kristiansund, Bodø og Kristiansand. Vi har samlet Changemakere til helger fylt med aktivitet og lærdom. I Bodø fikk vi også en ny lokalgruppe!

VESTENSEMINAR

Marte er klar for seminar i hjembyen.

Changemaker krever en menneskerettighetslov for næringslivet.

Bannermaling i Kristiansund.

Changemaker Kristiansund viser stolt fram sitt nye banner med (ny) logo.

Ingrid krever en menneskerettighetslov for næringslivet.

Gyda aksjonerer for en menneskerettighetslov for næringslivet.

SYDENSEMINAR

Sydenseminar ble avholdt digitalt.

NORDENSEMINAR

Under Nordenseminar fikk Changemaker en ny lokalgruppe i Bodø.

På alle Changemakers arrangementer serveres det vegetarmat.

God stemning blant deltakerne under Nordenseminaret.

Håvard er klar for ledervvet i Changemaker Bodø.

REDAKTØREN LÅNER ORDET

Kjære Changemakere,

Vi nærmer oss slutten av et år som har vært annerledes. Mange har uttalt 2020 som "det verste året noen gang", og det har vært preget av skogbrann, politivold, protester, konspirasjonsteorier, økende klimautfordringer og selvfølgelig en global pandemi. Det er lett å bli lei, føle på håpløsheten, og tenke at verden uansett ikke kan endres.

Derfor ønsker jeg å gi deg håp for tiden fremover. Dette magasinet har derfor "håp" som tema. Vi ønsker at du skal se at engasjement nytter, uansett hvor klisje det er. Du kan gjøre en forskjell og sammen står vi sterkere. For er det noe dette året faktisk har vist, er det at vi mennesker har en utrolig evne til å endre og tilpasse oss.

I dette magasinet vil du derfor kunne lese oppmuntrende tekster om håp og hvorfor nettopp du burde ha dette. Du vil kunne lese om Verdens matvareprogram og hvorfor nettopp de mottok fredsprisen i år (s.14), intervju med unge som fortsetter å streike for klimaet (s. 19), om Changemakers håp for 2021 (s. 22-23) og teste ditt syn på verden gjennom vår Verdens beste nyheter-quiz (s. 30).

Jeg håper dette magasinet vil gi det en innsikt i at verden går fremover, vi kan skape endring og at det finnes håp.

Med vennlig hilsen
Frida Jørholmen Andresen

INNHOOLD

6 Hvor mye kan du egentlig om verden?

10 Ung og engasjert? Fortvil ikke!

12 Blir det en verden uten atomvåpen?

14 Sult skaper usikkerhet

19 Nye kriser erstatter ikke gamle

20 Aktivisme: Fremtiden tilhører ungdommen!

22 Håp for 2021

26 Hva er "utvikling"?

28 Gnisten

30 Changemaker julequiz

Magasinet er gitt ut av Changemaker, Kirkens Nødhjelps ungdomsorganisasjon.

Norges politikk har globale konsekvenser. I Changemaker jobber ungdommer politisk og kreativt for at Norge skal ta sitt ansvar på alvor, og skape en mer rettferdig verden. Vi jobber med politisk påvirkning på temaene fred, gjeld og kapitalflukt, klima og miljø, global helse og internasjonal handel.

Klart vi kan forandre verden!

ANSVARLIG REDAKTØR:
Leder i Changemaker
Embla Regine Mathisen

REDAKTØR:
Frida Jørholmen Andresen
Kontakt: redaktor@changemaker.no

REDAKSJONEN
/BIDRAGSYTERE:
Peder Hognestad
Kristine Adelsten Sandtrøen
Anna Thylen
Daniela Visekruna
Tonje Hausberg Bjerga
Lars Bockman
Mina Hennem Mohseni
Sandra Larsen
Ask Johannes Grande
Bjørn Normann
Vilde Paulsen

GRAFISK DESIGN:
Åsne Alstad Hanto

Denne publikasjonen er gjort mulig med støtte fra Norad.

TRYKK:
Merkur Grafisk AS

DISTRIBUSJON:
Helthjem Mediapost AS

HVOR MYE KAN DU EGENTLIG OM VERDEN?

Forskning gjort for Norad viser at en sjimpanse har større sannsynlighet for å kunne si noe om verdens tilstand enn den gjennomsnittlige nordmannen. Verden er faktisk et bedre sted enn vi tror!

Peder Hognestad
studerer statsvitenskap
ved UiO, leder SAIH
Blindern og er journalist
i Verdens Beste Nyheter.

TEKST Peder Hognestad **ILLUSTRASJON** Verdens Beste Nyheter

Vår kunnskap om verden har ikke klart og holde følge med utviklingen som skjer. Gapminder utførte i 2017 The Misconception Study der de ønsket å kartlegge folks kunnskap om verden. Ved å stille 12 «enkle» spørsmål med tre svaralternativer om verdens tilstand.

Svarene viste at rundt 80 prosent svarte mer feil enn de ville gjort med tilfeldig gjetting, og hele 15 prosent hadde feil på alle spørsmålene! Dette vitner om en systematisk

kunnskapsmangel om verdens tilstand. Alt fra toppsjefer og politikere til vanlige arbeidere var med i undersøkelsen, hovedsakelig i land fra Europa*.

MEDIENES ROLLE

Medienes dekning av verden blir stadig vekk «bedre». I dagens globaliserte samfunn skjer det «Breaking News» hele tiden, og med medienes brede nettverk og dekning blir dette fanget opp og rapportert videre. Slik har vi en

mye bedre oversikt over alle de fæle tingene som skjer, mens de konstruktive nyhetene er underrepresentert. En konstruktiv nyhet fokuserer ikke like mye på problemet som har oppstått, men ønsker å vise hva mulige løsninger kan være.

Dette er med på å gi et bilde av at det stadig vekk skjer katastrofer og ulykker. Selv om det som blir rapportert ikke er feil, gjenspeiler det ikke de store utviklingstrendene som skjer. Det gir et

**9 av 10 blir
positivt påvirket
av gode nyheter**

**94 % ønsker
flere positive
nyheter om
internasjonal
utvikling**

**Nyheten om
vaksinen mot
rota-virus ga
2 av 3 mer tro
på fremtiden**

inntrykk av at verden er et verre sted enn det faktisk er.

ØNSKER FLERE POSITIVE NYHETER

Verdens Beste Nyheter utførte denne høsten en uformell spørreundersøkelse i facebooktjenesten Messenger.

Deltakerne mottok en positiv nyhet hver dag i en uke og skulle deretter svare på spørsmål**. Resultatet viser at hele 94 prosent skulle ønske mediene hadde flere positive nyheter om internasjonal utvikling.

«Dette er riktig nok en uformell undersøkelse, men resultatene er nokså entydige. Et sterkt flertall ønsker seg konstruktive nyheter og vinklinger. Nyheter som de vi i Verdens Beste Nyheter formidler kan motvirke apati», sier talsperson Sunniva Folgen Høiskar.

Videre understreker hun viktigheten av informasjonskampanjer som Verdens Beste Nyheter. «For å ha en sjans til å nå bærekraftsmålene og pågangsmot til å fortsette å jobbe for en bedre verden, så må vår tro på at det er mulig bli styrket. Det kan konstruktive nyheter om

framskritt bidra til, og mediene skal tross alt speile virkeligheten – også når det går bra», forteller Høiskar.

ET KONSTRUKTIVT SYN PÅ DET GLOBALE SØR

Konstruktive nyheter som Verdens Beste Nyheter skriver om er viktig nettopp fordi undersøkelser som The Misconception Study viser at vi gjennomsnittlig svarer mer feil om verdens utvikling enn en sjimpanse som gjetter vilkårlig.

En bred feiloppfatning om verden, er at vi i Norden er rike og at de i det Globale Sør og i «utviklingsland» er fattige. Det stemmer at Norge er et av verdens rikeste land, noe som kan gjøre det vanskelig for oss å se skillet mellom de som lever på 5 dollar dagen eller 10 dollar dagen – for oss ser alle fattige ut.

De aller fleste menneskene på jorda er hverken veldig fattige eller veldig rike – de lever et sted midt mellom, derfor kan ikke dikotome begreper som utviklingsland og industriland brukes for å klassifisere land. Verden er mye

mer nyansert enn som så. Ved å plassere land i disse paraplykategoriene er vi med å opprettholde stereotypiene og fordommene mot land i «det fattige globale sør».

Når undersøkelsen utført i høst viste at 91 prosent av de spurte sier positive nyheter styrker deres tro på en bedre fremtid og 9 av 10 blir positivt påvirket av å lese om globale fremskritt i verden er det kanskje et tegn på at konstruktive nyheter må få en mer fremtredende rolle i hverdagen.

Kanskje er det nettopp kampanjer som Verdens Beste Nyheter som skal til for at vi får et mer nyansert bilde av verden og at vi endelig kan vinne over sjimpansen i The Misconception Project.

*I Norge var gjennomsnittet 2,3 spørsmål rett, og bare 12 prosent svarte mer rett enn sjimpansene.

** Undersøkelsen som ble gjort oppfylle ikke krav til en vitenskapelig undersøkelse.

NOTISER

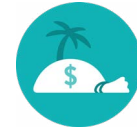
SAMMEN STÅR VI STERKERE!

KAN (Kolleksjonen for Ansvarlig Næringsliv) er nå lansert og Changemaker et blant medlemmene. Dette er et samarbeid mellom aktører i næringslivet og sivilsamfunnet som ønsker en etisk lov for næringslivet. Kolleksjonen viser et bredt spekter av aktører som ønsker etikk og ansvarliggjøring for bedrifter. Ved å stå sammen kan vi stå opp for menneskerettigheter med en kraftigere røst enn hver for oss!

GRUNNLOVSEMDRING I CHILE KAN LEDE LANDET INN I EN NY TID

Chile er et av Sør-Amerikas mest fredelige land, men likevel er det grunnleggende forskjeller i landet som det siste året har ledet til voldelige demonstrasjoner. Demonstrantene mener at grunnloven innehar regler som hele tiden vil sørge for at det økonomiske gapet mellom samfunnsskissene vil opprettholdes. Dette gjør det umulig å bygge seg opp. Grunnloven de har i dag er skrevet av den tidligere diktatoren Augusto Pinochet, og er lagd for å sørge for at regjeringen har minimal makt over sosial velferd. Etter mange demonstrasjoner har politikerne sagt seg villige til å holde en folkeavstemning 25. oktober om omskriving av landets grunnlov. Målinger viser at rundt 80% av chilenerne vil stemme «ja». Dette kan være første steg mot et mer rettferdig system i Chile, og dermed et steg nærmere fred.

UTVIDELSE AV DSSI

DSSI (Debt suspension service initiative) ble iverksatt av G20 i mars, de 20 største økonomiene i verden. Det går ut på at de fattigste landene skulle få en pause på å betale tilbake lån, slik at de har nok penger til å komme seg gjennom koronakrisen. I utgangspunktet skulle DSSI vare ut 2020, men under årsmøtet til verdensbanken og IMF i midten av Oktober, ble det vedtatt å utvide gjeldsstoppet frem til midten av 2021.

FOKUS PÅ MASSEUTRYDDELSE

Vi i klima- og miljøutvalget har et håp for tiden som kommer om at naturkrisen blir satt mer på agendaen. Mennesker og dyrs overlevelse er avhengige av komplekse økosystemer med biologisk mangfold for matsikkerhet og overlevelse. Måten vi i dag bruker naturen på fører blant annet til utryddelse av arter i et enormt tempo og degradering av skog, matjord og andre livsviktige arealer. Kampen mot klimakrisen og naturkrisen må trekke i samme retning. Den kampen skal Changemaker være med på.

DEN SKJULTE PANDEMIEN

I følge WHO er vold mot kvinner et samfunnsproblem sammenlignbart med en pandemi. Hver tredje kvinne i verden blir utsatt for vold, og konsekvensene er enorme for individ og samfunn. Under korona har innrapporteringer om vold i hjemmet økt over hele verden. Derfor er det enda viktigere enn før at vi lærer oss om kjønnsbasert vold, de globale strukturene som muliggjør den, og at vi krever handling. Changemakers utvalg for global helse er aktivt under den globale kampanjen 16 days of activism against gender based violence, fra 25. november til 10. desember, og kjemper mot skygge-pandemien som ikke har blitt politisk topprioritet.

TEMA: HÅP

UNG OG ENGASJERT FORTVIL IKKE!

TEKST Kristine Sandtrøen FOTO Changemaker

Det å være ung og engasjert er ikke nødvendigvis alltid en dans på roser. Det skal ikke legges skjul på. Samtidig som man er i start- og etableringsfasen rent personlig hvor mye tid tillegges det å finne sine egne verdier, og sin egen plass i verden, skal man finne ut hvilken verden man vil leve i. Midt i dette mylderet av sanseintrykk, forståelse og meningsgrunnlag kommer disse unge engasjerte menneskene til. Det å engasjere seg kommer ikke gratis.

Stadig opplever unge engasjerte mennesker å bli kritisert fra alle kanter, på alle mulige plattformer, av hvilken som helst saklig eller usaklig årsak og retorikk.

Disse ungdommene som er så iherdige at de bruker av sin tid og energi på noe som er større enn dem selv. Det oppleves urettferdig, urettmessig og på randen til slemt. Resultatet er ofte at denne spiren av et menneske, som er i sin startfase og har alle muligheter foran seg, trekker seg ut av sitt engasjement. Det kan vi ikke risikere.

Vi kan ikke risikere at ungdommen, som i framtiden skal ta på seg disse jobbene som politikere og forvaltere, faller fra engasjementet sitt. De er essensielle, og at meningene deres kanskje ikke er i tråd med det den eldre garde mener kan ikke ta fra dem det. Derfor er det viktig at man

ikke er for hard selv om man er uenig. I praksis betyr dette at man kan være uenig uten å være usaklig eller slem.

Videre er det viktig at vi som allerede er engasjerte tar de nye godt imot. Her kommer poenget. Det bør være et fast prinsipp at man slipper nye stemmer til. Både i store organisasjoner og i mindre. Disse stemmene er fremtiden, og vi som har sittet i engasjementet en stund har godt av dem. De som allerede er unge og engasjerte vet i tillegg hvor vanskelig og skummelt det kan være å komme inn som ny, skråsikker og ung, og har dermed ekspertise i hvordan å overleve det å være ny. Vi har i tillegg anledning til å endre

T?

Kristine Sandtrøen
er sentralstyremedlem
i Changemaker.

normer, og kan tilpasse oss slik at unge menneskers opplevelse av engasjementet blir god.

Heldigvis er det mange unge engasjerte i dag som er klar over dette. Vi vet hva det kan koste å engasjere seg, og vi ønsker at den prisen skal være lavere for de som kommer etter oss. Så er du ung og engasjert? Fortvil ikke, we've got you!

Markering foran Stortinget etter
at FN's atomvåpenforbud ble
ratifisert av stat nr. 50.

BLIR DET EN VERDEN UTEN ATOMVÅPEN?

Den 24. oktober ratifiserte Hounduras FNs atomvåpenforbud som stat nummer 50. Det betyr at 90 dager senere, 22. januar 2021, vil forbudet tre i kraft. Men vil dette egentlig endre noe når ingen av atommaktene har knyttet seg til avtalen?

Ask Johannes Grande
er medlem av politisk utvalg
for internasjonal handel

TEKST Ask Johannes Grande **FOTO** Kristoffer Archetti

I 1969 kunngjorte FN 1970-tallet som «nedrustningstiåret». Håpet var at tiåret ville føre til nedrustning og avskaffelse av atomvåpen. Likevel måtte vi vente nesten 40 ytterligere år for et faktisk forbud for atomvåpen ble vedtatt i 2017. Forbudet kom ikke ut av løse luften; siden atombombene ble sluppet over Hiroshima og Nagasaki i 1945 har aktivister over hele verden satt press på myndighetene sine for et internasjonalt samarbeid og en verden uten atomvåpen.

Når avtalen trer i kraft vil dette kun gjelde landene som har tilsluttet seg avtalen, altså ingen av atommaktene USA, Russland, Storbritannia, Frankrike, Kina, Nord-Korea, Israel, India eller Pakistan. Heller har ingen NATO-land tilsluttet seg avtalen, inkludert Norge som fortsatt prioriterer atomvåpen i NATO som avskrekking i forsvarspolitisk sammenheng.

Hva er da vitsen med et forbud om det ikke vil gjelde landene som eier eller forsvarer seg med andres atomvåpen? Vi kan ikke spå fremtiden, men vi kan se bakover til lignende forbud, som forbudene mot landminer

og kjemiske våpen, og se på effekten av disse. Den viktigste effekten av at et våpen blir forbudt er at bruk og produksjon stigmatiseres. Det blir useyrlig å tjene penger på forbudte våpen og investeringene flyttes til selskaper som ikke bidrar i produksjon. Vi vet også at selv i konflikt vil man ikke virke skitne og stater som ikke har tilknyttet seg forbudene unngår bruk av forbudte våpen.

Atomvåpen fører til skeive maktstrukturer som hindrer rettferdig og solid fred. Så lenge en part, direkte eller indirekte, truer med masseødeleggelse vil de ikke være likeverdige. Flertallet på Stortinget mener fortsatt at vi trenger atomvåpen som middel til avskrekking og fred, selv om 4 av 5 nordmenn ønsker at Norge tilslutter seg forbudet. Våre folkevalgte har tydeligvis ikke fattet det vi andre har; verden blir tryggere, fredeligere og mer rettferdig uten atomvåpen.

Lenge har verden levd i frykt for masseødeleggelse av atomvåpen, men vi har holdt vare på håpet og engasjementet. Ofte har vi tatt to skritt frem bare for å ta tre tilbake i prosessene ved nedrustning.

Likevel har aktivister, lokalpolitikere og bedrifter over hele verden presset på styresmaktene og slik har vi nådd et forbud som blir internasjonal lov. Også her i landet har organisasjoner og lokallag holdt aksjoner, kommunestyre har støttet City Appeal, og investeringer har blitt trukket ut av atomvåpenproduksjon. Og håpet for en neste generasjon som aldri må leve i frykt for atomvåpen har aldri vært tydeligere.

HVA KAN DU ELLER DITT LOKALLAG GJØRE?

- Sjekk om din by eller kommune er med på ICAN City Appeal på ICAN Norges nettsider.
- Skriv leserinnlegg til lokalavisen. Tips: du kan spørre sentralt om hjelp
- Arranger demonstrasjon. Tips: samarbeid gjerne med våre partnere i ICAN, se ICAN sine nettsider for fullstendig liste
- Vær aktiv på sosiale medier. Enten det er å skrive egne innlegg eller å like og dele innlegg andre har skrevet så bidrar du til at flere får atompolitikk i feeden!

ATOMVÅPEN

Atomvåpen er den kraftigste våpentypen i verden. Det er ni land som har atomvåpen i dag. Russland, Kina, USA, Storbritannia og Frankrike er "lovlige" atomvåpenstater. India, Pakistan, Israel og Nord-Korea rapporterer ikke sine våpen. Atomnedrustning er en viktig del av FNs arbeid for internasjonal fred og sikkerhet.

ICAN

Den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen (ICAN) er en koalisjon av organisasjoner over hele verden som fremmer FNs atomvåpenforbud. Kampanjen består av mer enn 500 organisasjoner i over 100 land.

SULT SKAPER USIKKERHET

Årets tildeling av Nobels fredspris til Verdens matvareprogram kaster lys på at matsikkerhet er helt sentralt for å oppnå og bevare fred i verden. Sult er et grusomt våpen som ingen skal trenge å oppleve hverken i krig eller fredstid.

TEKST Anna Thylén FOTO WFP/Angeli Mendoza

I 2019 var 135 millioner mennesker rammet av akutt sult, og 812 millioner mennesker opplevde at de ikke fikk nok å spise – det tilsvarer mer enn 10% av verdens befolkning. Sult er særlig utbredt i Afrika sør for Sahara, men også i sentral-Asia og mellom-Amerika. FNs bærekraftsmål nr. 2 er å «utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk».¹ Verdens matvareprogram (WFP) ble opprettet i 1961 for å oppnå nettopp denne målsettingen, og utgjør i dag

FNs hovedverktøy for å angripe den omfattende sultproblematikken i verden. I 2019 hjalp WFP opp mot 100 millioner mennesker som var rammet av akutt matmangel og sult i 88 land.

Det er mange og komplekse årsaker til at mennesker sulter. Ifølge FN-sambandet er krig og væpnet konflikt én av hovedårsakene til at mennesker i dag lider av akutt sult. Sammenhengen mellom sult og matsikkerhet, og internasjonal fred og sikkerhet ble godt belyst i Nobelkomiteens begrunnelse for å gi

fredsprisen til Matvareprogrammet: «Krig og konflikt kan forårsake matmangel og sult, slik sult og matmangel kan få latente motsetninger til å flamme opp og utløse voldsbruk.»² Derfor vil økt matsikkerhet ikke kun motvirke sult, men også bidra til å bedre utsiktene for internasjonal stabilitet og fred. WFP har blant annet vært svært aktiv i Jemen – verdens største glemte humanitære katastrofe.

Tildelingen av Nobels fredspris til Verdens matvareprogram har skapt helt nødvendig oppmerksomhet rundt

¹FN-sambandet: <https://www.fn.no/om-fn/fns-organisasjoner-fond-og-programmer/verdens-matvareprogram-wfp>

²Nobels fredspris: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2020/161316-press-release-norwegian/>

Verdens matvareprogram
leverer matforsyninger i Nepal.

alle menneskene som sultet i verden. Internasjonalt samarbeid er avgjørende for å bekjempe sult og skape økt matsikkerhet. WFP får ikke kjernebidrag fra FN, og er derfor avhengig av frivillige økonomiske bidrag fra stater, ikke-statlige organisasjoner, bedrifter og privatpersoner. Koronasituasjonen har satt disse bidragene i fare, samtidig som WFP sitt arbeid er mer pressende enn på lang tid. Årets fredspris belyser hvor viktig det er at bekjempelse av sult står på dagsorden både nå og i årene framover.

Sult er et unødvendig og urettferdig onde. Per i dag finnes det nok mat til å mette hele jordas befolkning. Dermed er sult et problem det er mulig å bekjempe – og et problem som Changemaker kan bidra til å belyse og løse. Verdens matvareprogram er en helt sentral bidragsyter i arbeidet for en verden uten sult. Årets fredspris har løftet fram WFPs uvurderlige arbeid i en vanskelig tid, og skaper håp om at en bedre verden er mulig!

Anna Thylén
er medlem i
politisk utvalg for fred.

#HVISINGENSJEKKA

**VILLE DU KOPIERT
ANDRES LEKSER
HVIS INGEN**

SJEKKA?

Om ingen sjekker at reglene blir fulgt, blir de ikke det.

Staten må sjekke om norske bedrifter respekterer menneskerettighetene i utlandet.

Bedrifter som ikke gjør det må straffes.

For mer info se www.changemaker.no/hvis-ingen-sjekka

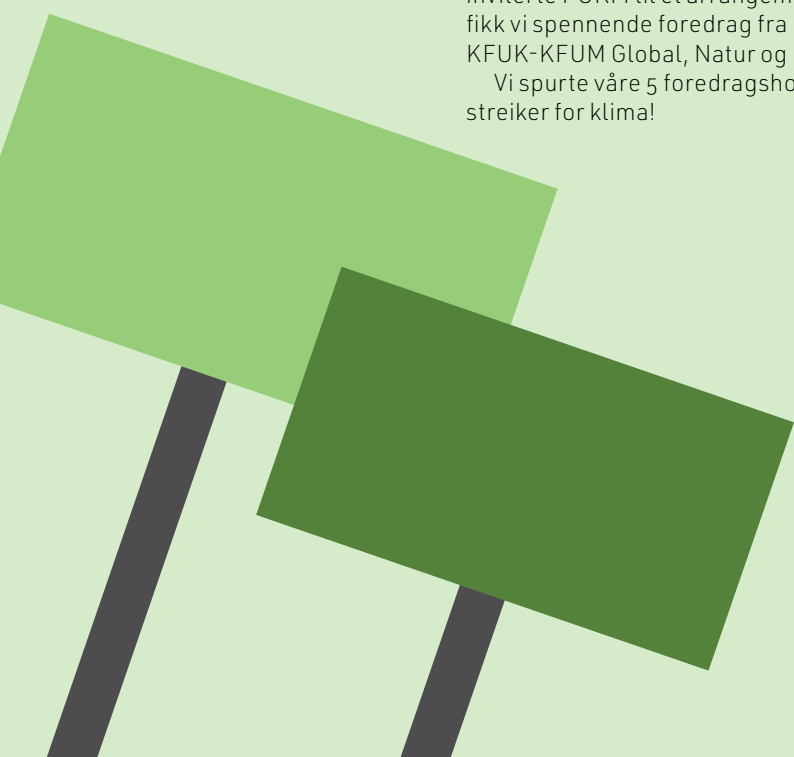
NYE KRISER ERSTATTER IKKE GAMLE

TEKST OG FOTO PUKM

Changemaker, og det politiske utvalget for klima og miljø (PUKM), har lenge engasjert seg for og vært med på å arrangere klimastreikene. Selv om verden nå står ovenfor en stor krise, både økonomisk og helsemessig, på grunn av corona, må vi ikke la de nye krisene erstatte de gamle. Vi må fortsette å jobbe for klimarettferdighet!

Som en oppvarming til klimastreiken, den 25. september, inviterte PUKM til et arrangement på Klimahuset på Tøyen. Der fikk vi spennende foredrag fra Changemaker, Spire, KFUK-KFUM Global, Natur og Ungdom og Miljøagentene.

Vi spurte våre 5 foredragsholdere om hvorfor de fortsatt streiker for klima!

**SELMA FLOOD,
KFUK-KFUM GLOBAL**

- Fordi klimakrisen angår oss alle, og vi er alle nødt til å ta vår del av ansvaret – det gjelder også politikerne våre.

**ANDREAS RANDØY, 2. NESTLEDER,
NATUR OG UNGDOM**

- Jeg streiker fordi regjeringa vil bore etter olje i Arktis, selv om verden allerede har funnet mer enn klimaet tåler!

**INGEBORG SÆVIK HELTNE,
SPIRE**

- Jeg streiker for klima fordi verken natur eller miljø har tid til å vente på at politikerne finner det ut selv!

**TARJEI,
MILJØAGENTENE**

- Jeg vil se tilbake på det som skjer nå, og si at jeg gjorde min del!

**MATILDE ANGELTVEIT, 2. NESTLEDER,
CHANGEMAKER**

- Jeg streiker for klima fordi klimakrise er sinnsykt urettferdig, og er med på å forverre alle andre problemer vi har i verden!

Følg gjerne klima- og miljøutvalget på instagram for info om kommende arrangementer!
IG: Klimaogmiljo

Amanda Björksell er frivillig i «Ageravolontärerna» innenfor den Svenske Kirken og en av ACT Alliance Youth CoPs Co-Chairs.

AKTIVIS TILHØR

TEKST Daniela Visekruna FOTO Amanda Björksell

Enkelte ganger kan det være vanskelig å holde håpet oppe. Som ungdomsaktivist kan man ofte føle seg liten, ubetydelig og svak. Mest av alt uhørt. Men, ungdommer og ungdomsaktivisme er en veldig viktig kilde og pådriver til bærekraftig utvikling i hele verden. En rekke viktige kamper, blant annet klimakampen, har blitt kjempet av unge mennesker over hele verden som står sammen om å holde våre politiske ledere ansvarlige for den politikken de fører.

Changemaker Norge har et bredt internasjonalt nettverk, hvor organisasjoner på tvers av landegrenser samarbeider for å fremme bærekraftig utvikling og rettferdighet. En av de viktigste nettverkene Changemaker er med i er ACT Youth CoP. Her møttes unge mennesker fra hele verden for å motivere, inspirere og engasjere hverandre. Vi utveksler erfaringer og kunnskap for å skape en sterkere ungdomsstemme.

Den Internasjonale Arbeidsgruppen (IA) har intervjuet Amanda Björksell, Co-Chair i ACT Youth CoP om hennes ungdomsaktivisme, og betydningen bak engasjement og samarbeid.

AKTIVISME

Aktivism er en overlagt handling for å skape sosial eller politisk forandring. Denne handling utfolder seg som regel som støtte eller opposisjon til en ofte kontroversiell sak eller et omdiskutert argument. Aktivism innbefatter ofte strategier for utbredelse av ideologiske synspunkter, hvor fysiske eller symbolske handlinger brukes som argumentasjon." (Aktivism, Wikipedia)

AKTIVISME: FREMTIDEN KOMMER UNGDOMMEN!

1. KAN DU GI EN KORT INTRODUKSJON AV DEG SELV?

- Jeg heter Amanda Björksell, jeg er 24 år gammel og jeg er nå frivillig i «Ageravolontärerna» innenfor den Svenske Kirken. I tillegg er jeg også en av ACT Alliance Youth CoPs Co-Chairs.

2. HVA ER DIN HJERTESAK, OG HVORFOR SYNS DU DET ER VIKTIG Å ENGASJERE SEG INNENFOR DENNE SAKEN?

- Grunnlaget for mitt engasjement er en følelse av rettferdighet. Den forståelsen om at verden fremdeles er utrolig urettferdig og at jeg kan gjøre noe med det. I tillegg viser min kristne tro meg at jeg har et ansvar for å handle mot urettferdighet. Urettferdigheten har manifestert seg i mange ulike måter, men for meg er det veldig klart innenfor klimaendringer og hvordan samfunnet vårt har før tross til den situasjonen vi er i. Alt dette er tydelig koblet sammen. Hvordan vi utnytter naturressurser og mennesker for å kunne leve i et konsumerende samfunn som bidrar til klimaendringer, det er jeg mest involvert i.

3. HVORFOR BURDE MAN ENGASJERE SEG? OG HVORFOR ER AKTIVISME SÅ VIKTIG?

- For meg er heller dette et spørsmål om hvorfor skal man ikke være involvert? Det å kunne gjøre noe med verden vi lever i som menneske, og velge å ikke gjøre det, det er for meg et større mysterium enn hvorfor du engasjerer deg. Hvordan kan du ikke bry deg? Unge mennesker har en spesielt viktig rolle i dette. Både fordi jeg mener at unge mennesker trenger mer plass til å uttrykke sine meninger og mer plass til å organisere seg og bli tatt på alvor. Men også fordi aktivisme er en viktig drivkraft hos unge mennesker, en glød som kan gjøre en forskjell i samfunnet. Som kan flytte fjell. Hvis vi utnytter det, lytter vi til de unge, så kan vi forandre verden.

4. HVORFOR ER INTERNASJONALT SAMARBEID VIKTIG?

- Vi lever sammen i verden i dag, koblet sammen på alle mulige måter. Derfor må vi også jobbe sammen for å skape endringene vi ønsker å se. Vi må lytte og lære av hverandre, bli kjent og samarbeide for å forstå verden vi lever i og for å finne løsninger sammen.

Daniela Visekruna
er sentralstyremedlem
for Changemaker.

Internasjonalt samarbeid og fremfor alt internasjonalt samarbeid mellom ungdomsorganisasjoner er utrolig viktig og veldig morsomt.

5. HVA ER DITT BESTE TIPS FOR UNGE AKTIVISTER?

- Det har noe å si. Alt du gjør som non dager kan føle seg unødvendig i forhold til det store bildet. For når du engasjerer deg, når du legger ned tid og krefter, spred det seg. Folk rundt deg vil se gløden din, bli imponert over den og følge etter. Og slik skjer endringer. Så mitt råd er å ikke gi opp, hold ut, for det du gjør er viktig. Men ikke glem at du trenger å hvile med, at utvinning er viktig og å minn seg selv på hvorfor du er involvert. For meg er det viktig å gå i kirken, å tenke på grunnlaget for mitt engasjement og de teologiske insentivene som finne for å handle. Hva er dine intensiver?

HÅP FOR 2021

Tonje Hausberg Bjerga
går siste året på vgs.
og er skribent for
Changemakermagasinet.

2020 nærmer seg veiens ende og det har vært et innholdsrikt år. Nå legger vi dette året bak oss og starter friskt på et nytt, spennende år. Hva har vi egentlig i møte med 2021? I denne artikkelen kan du lese noen gode nyheter som gir håp for 2021.

TEKST Tonje Hausberg Bjerga **ILLUSTRASJON** Åsne Alstad Hanto

For noen spennende saker skal vi møte i 2021! Vi kan starte med at 13. september avholdes det både Stortings- og Sametingsvalg. Ved stortingsvalg velges 169 representanter til Stortinget. Stortingsrepresentantene velges fra hele landet. Områdene/valgdistriktene som har flest innbyggere, har flest representanter. Politikerne som velges er oftest medlemmer av et politisk parti med partiprogram som forteller hva de mener, jobber for og vil gjøre om de får makten. Før valget er det valgkamp. Da deler politikerne ut informasjon og forteller hva dem vil gjøre dersom de får mange nok stemmer. Man kan stemme på hvilket parti man vil.

Har du stemmerett ved kommunestyrevalg og er innført i Sametingets valgmannstall, har du også stemmerett ved sametingsvalget. Hvert fjerde år velges 39 representanter fra 7 valgkretser. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge, bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket og arbeide med å legge forholdene til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Den andre spennende saken er den nye dyrehelseforordningen som kommer i 2021. EU vedtok i 2016 en ny dyrehelseforordning (EU) 2016/429, Animal Health Law (AHL) eller heretter omtalt som dyrehelseforordning. Formålet med forordningen er å forbedre dyrehelsen og dermed redusere antallet sykdomsutbrudd. Den skal også forebygge og bekjempe dyresykdommer som kan overføres til dyr eller

mennesker. I dyrehelseforordningen og utfyllende forordninger er det også gitt hjemler for at medlemstater/EØS stater som Norge kan gi ytterligere nasjonale bestemmelser. Mattilsynet har ansvaret for å forvalte dyrehelsereguleringen. Nå har de satt i gang et arbeid med å gjennomføre denne og underliggende forordninger til norsk rett, gjennom forskrifter. Dyrehelseforordningen skal tre i kraft i EU i 2021 og mattilsynet jobber for at det norske regelverket skal gjøres gjeldene i Norge samtidig, eller så raskt som mulig etter at forordningene har trådt i kraft i EU.

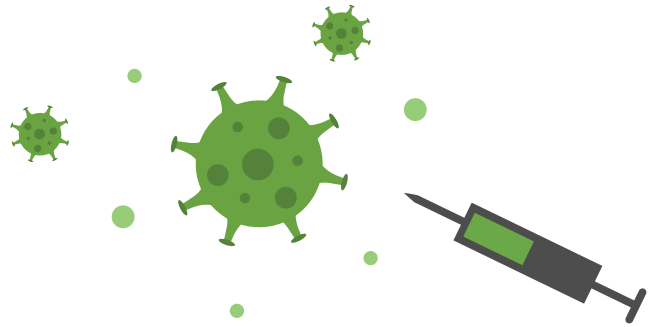
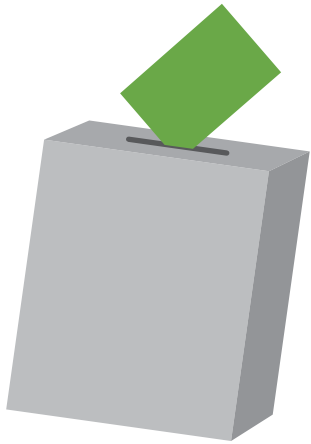
Mye av oppmerksomheten i år har gått til Covid-19. Pandemien har rammet nesten alle land i verden og mange har mistet sine kjære. For å utsette Covid-19 trenger man å utvikle en vaksine. Forskere over hele verden har stått på og WHO regner med at produksjonen av vaksine for utstrakt bruk kan starte høsten 2021. Vaksiner kan ta over ti år å finne frem til, så forskerne har jobbet i rekordfart. Mye av grunnen til at en vaksine tar lang tid å utvikle handler om å unngå at personer som får denne vaksinen plutselig får noen ubehagelige bivirkninger eller at vaksinen hemmer på en annen måte. Derfor må vaksinen gjennom flere faser med prøving før man kan begynne å produsere den.

Neste sak omhandler Costa Rica. Hvis alt går etter planen skal Costa Rica bli verdens første land som blir fullstendig karbonfritt. Allerede i 2018 var nittini prosent av deres strøm hundre prosent fornybar. Costa Rica er det landet med størst biologisk mangfold i hele verden og har verdens andre største regnskog

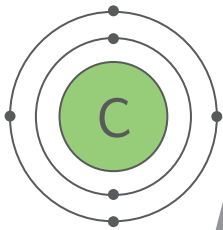
etter Amazonas. En tredjedel av landet er naturreservat og landet satser stort på økoturisme. For å bli fullstendig fritt for fossilt brensel må dem gjøre noe med trafikksektoren. All offentlig transport skal enten bli elektrisk eller hybrid. Landet har også plan om å bygge ut jernbanen for å fjerne en del veitrafikk og minske landets utslipp. Hvis landet klarer å bli fritt for fossilt brennstoff innen 2021, vil Costa Rica gå inn i historien som det første landet i verden som oppnår et slikt mål.

Til slutt vil jeg trekke frem Asia. Nærmere bestemt Sør-Korea. Når vi går inn i 2021 vil abortforbudet i landet oppheves. Gjennom mange år har utallige kvinner kjempet for deres rettigheter. Sør-Korea har vært et av få utviklede land med svært restriktive abortlover, og inntil nå har landet vært en av kun fem OECD-land som ikke har tillatt abort. For kvinner som skal ha gjennomført aborter kunne straffen være opp mot et år i fengsel eller dyre bøter, mens legene som gjennomførte aborter kunne straffes med fengselsstraffer på inntil to år. Til tross for det strenge forbudet har det fortsatt blitt gjennomført aborter. Slike ulovlige aborter er svært dyre, særlig på grunnlag av at ingen forsikringselskaper dekker inngrepene. Abortforbudet vil oppheves ved inngangen til 2021.

Med disse gode nyhetene og spennende endringene i møte, kan 2021 virkelig bli et flott år med en verden som går i riktig retning. Lykke til med siste måneden av 2020, og godt nytt år!

20
21

MIN KROPP
MIN RETT

LEDEREN

TUSEN TAKK FOR I ÅR!

Nå har vi vært preget av en krisesituasjon lenge, dagene har blitt mørkere og mange sitter fortsatt bare hjemme. Det preger oss alle. Det preger alt vi gjør. De siste ukene har jeg stort sett bare sittet på hjemmekontor, og helt ærlig det er ikke det mest motiverende som finnes. Men! Alle dere inspirerer meg hver eneste dag. For på tross av alt som skjer i verden så står dere på! For en mer rettferdig klode, for å holde aktivitetene og organisasjonen vår i gang.

OG fy søren dere! For en innsats som har blitt lagt ned i Changemaker den siste tiden! Vi har reist rundt, vi har møtt haugevis av politikere, vi har hatt regionale seminarer, og verva som bare det. Det er med en stor stolthet jeg kan si at vi snart har

nådd medlemsmålene våre for 2020! Enten du er aktiv i Changemaker eller ikke, så har DU bidratt til organisasjonen vår blomstrer også i år. Tusen, tusen takk!

Nå er det snart jul, og jeg håper dere alle rekker å ta en velfortjent pustepause fra kaoset. Vi skal ta vare på kloden, men vi skal også ta vare på oss selv. Det håper jeg du husker på. Jeg gleder meg gløgg til å forandre verden videre med verdens beste lag i 2021 også.

Embla Regine Mathisen,
Leder i Changemaker

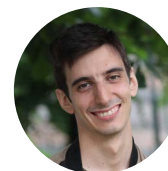

Leder Embla Regine Mathisen taler under Changemakers årsmøte.

VIKTIGE VEDTAK PÅ ÅS

Magasin to ganger i året, miljø inn i politisk plattform, vinterSNU og ny hovedtemakampanje. Her er alle de største vedtakene fra årssamlingen 2020 del 2!

Lars Bockman
er 1. nestleder i
Changemaker

TEKST Lars Bockman FOTO Changemaker/Stian Fossum Larsen

Årssamlingen ble holdt 5. og 6. september på Sentralen i Oslo. Omtrent 40 personer deltok både fysisk og digitalt. På årssamlingen var politisk plattform, uttalelser og handlingsplanen oppe til debatt. I tillegg valgte vi temaet for hovedtemakampanjen 2021 og nye Changemakere ble valgt inn i sentrale verv.

NY HOVEDTEMAKAMPANJE

Årssamlingen vedtok at temaet for hovedtemakampanjen 2021 blir gjeld.

POLITISK PLATTFORM

Den politiske plattformen bestemmer hva Changemaker mener om våre politiske temaer. I følge strategien til Changemaker som ble vedtatt i 2019 skulle plattformen forkortes. Her er de største endringene til politisk plattform:

- Det ble lagt til et nytt underkapittel om natur, miljø og biologisk mangfold. Her står det bl.a. at Changemaker mener at Norge må jobbe for å bevare natur,

miljø og biologisk mangfold både nasjonalt og internasjonalt.

- Et nytt underkapittel om LHBTQ+-rettigheter ble lagt til i kapittelet om global helse. Det sier bl.a. at Norge må jobbe for å løfte rettighetene til LHBTQ+-personer internasjonalt.
- Kapittelet om internasjonal handel ble skrevet helt om. Det er nå mindre konkret og mer generelt, som vil gi handelspolitikken til Changemaker mer fleksibilitet.
- En rekke underkapitler ble slettet iht. strategiens mål om å jobbe med færre saker.

HANDLINGSPLANEN

Årssamlingen vedtar en ny handlingsplan hvert år. Den forteller organisasjonen konkret hva Changemaker skal gjøre eller utrette det neste året. Her er noen av de viktigste vedtakene i årets handlingsplan:

- Changemaker skal arrangere et vinterSNU på nyåret 2021.

- For første gang ble politiske prioriteringer for året vedtatt i handlingsplanen. For 2020 - 2021 er de vedtatte prioriteringene menneskerettighetslov for næringslivet, klimafinansiering og våpeneksport
- Changemaker skal bare gi ut 2 eksemplarer av magasinet i året, i stedet for 4.
- Changemaker skal gi ut en podcast med minst 8 episoder i løpet av året.
- De politiske utvalgene skal utarbeide en lokalgruppepakke hver med lokale handlingsalternativ til lokalgruppene.

NYE VERV

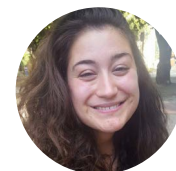
Det ble valgt flere personer inn i nye verv. Bl.a. ble Kristin Elise Schade valgt inn i sentralstyret, Thea Birgitte Erfjord ble valgt som leder for det politiske utvalget som fred, og Edith Meek Allern ble valgt som leder for det politiske utvalget for global helse.

HVA ER "UTVIKLING"?

'Internasjonal utvikling', 'bærekraftig utvikling', 'utviklingspolitikk' eller bare 'utvikling' – dette er uttrykk som dukker opp overalt hvis man er nysgjerrig på internasjonale spørsmål. Men hva ligger egentlig i begrepet 'utvikling'? Hvor kommer det fra, og når begynte man å bruke det? Har det samme betydning i dag som da man først begynte å bruke det? Eller for eksempel for ti eller 20 år siden? Hvordan ser folk på utviklingsbegrepet i dag?

TEKST Mina Hennem Mohseni FOTO FN.no

Mina Hennem Mohseni tildelt innsiktstipendet i 2019, utdannet jurist og tidligere Changemaker.

Hva som ligger i begrepet 'utvikling' avhenger av hvem man spør, og det finnes derfor mange definisjoner. Noen eksempler på måter å definere eller beskrive utvikling på er:

- Utvikling er (...) en samlebetegnelse som antas å bidra til bedre sosiale og økonomiske forhold i utviklingsland, med særlig vekt på avskaffelse av fattigdom.
- Development is a multidimensional undertaking to achieve a higher quality of life for all people. Economic development, social development and environmental protection are interdependent and mutually reinforcing components of sustainable development.
- The term "development" (...) encompasses the need and the means by which to provide better lives for people in poor countries. It includes not only economic growth, although that is crucial, but also human development—providing for health, nutrition, education, and a clean environment.

En likhet mellom disse tre er at de på ulike måter fokuserer på at utvikling dreier seg om at folks liv skal bli bedre, og at dette handler om både økonomi og sosiale forhold. Samtidig er det flere forskjeller. For eksempel sier nummer én og nummer tre henholdsvis 'utviklingsland' og 'people in poor countries', mens nummer to sier 'all people'. I tillegg nevner nummer to og tre miljø spesielt, mens dette ikke er med i definisjon nummer én. I definisjon nummer to nevnes også bærekraftig utvikling.

HVOR KOMMER 'UTVIKLING' FRA, NÅR BEGYNTE MAN Å BRUKE DET, OG BE- TYR 'UTVIKLING' DET SAMME I DAG?

'Utvikling', eller 'development', ble tatt i bruk på slutten av 40-tallet, uten at man hadde helt klart for seg akkurat hva man la i det. Til tross for denne usikkerheten ble 'utvikling' raskt et mye brukt ord

internasjonalt. Tanken var å tette gapet mellom det man så på som utviklede land og mindre utviklede land, eller såkalte industriland og utviklingsland (dette er et omstridt begrep) – mellom kolonimaktene og de koloniserte – og utvikling ble sett på som svært positivt for begge sider.

De første tiårene tenkte man at økonomisk vekst skulle få slutt på fattigdom i de såkalte utviklingslandene, og modernisering gjennom industrialisering ble sett på som løsningen. Ut over på 70-tallet ble troen på økonomisk vekst som indikator på et lands utvikling redusert, og fokus endret seg til direkte støtte til fattige, blant annet gjennom sosiale tjenester og krav om bedre fordeling i utviklingslandene.

På 80- og 90-tallet ble fattigdom forklart med dårlig styring, og reform av styresett i såkalte utviklingsland ble vektlagt – først økonomiske reformer, og etter hvert i tillegg demokratisering, rettigheter og likestilling. Fra slutten av 80-tallet kom miljømessig bærekraft og bærekraftig utvikling i fokus, som ikke nødvendigvis bestandig er forenlig med økonomisk vekst.

Med tusenårsmålene fra 2000 ble det igjen mer fokus på velferdstjenester, men økonomisk vekst var fortsatt en del av utviklingsbegrepet. I dag er 2030-agendaen med bærekraftsmålene, som tok over for tusenårsmålene, sentrale i utviklingsarbeidet, og disse målene er enda bredere enn tusenårsmålene.

Forståelsen av 'utvikling' har altså gradvis blitt utvidet, og er i dag mye bredere enn den opprinnelig var. Også definisjonene over viser at utvikling er et bredt begrep, og at det samtidig er litt ulike forståelser. I dag er nok 'bærekraftig utvikling' også minst like mye brukt som 'utvikling'.

ULIKE SYN PÅ UTVIKLING

Veldig mange er positive til utvikling, og det er jo mye positivt å trekke frem. Et besøk på nettsiden

til informasjonskampanjen Verdens Beste Nyheter, som er stappfull av positive nyheter om utvikling, viser det. Det kan også trekkes frem at flere av tusenårsmålene ble nådd, og at mange peker på at bistand, som jo har vært en stor del av utviklingsarbeidet, har gitt gode resultater.

Men begrepet utvikling og de ulike forståelsene av begrepet har også blitt mye kritisert. Eksempler på kritikk er at utviklingsbransjen har bakgrunn i kolonitiden, at land gir utviklingshjelp for å fremme egne interesser, 19 at forståelser av demokrati og rettigheter ikke er tilpasset lokale tradisjoner i såkalte utviklingsland, at fokus på industrialisering og vekst vil ha for store konsekvenser for sosiale forhold og miljø, og at fokus på miljømessig bærekraft hindrer vekst. Det har blitt påpekt at vi i dag står overfor en ny type utviklingspolitikk, som 2030-Agendaen og bærekraftsmålene representerer, med mindre oss-og-dem-tankegang, og isteden et fokus på at alle land i verden må legge om til en bærekraftig utvikling. Eller som Erna Solberg sa i 2016: "Alle land er blitt utviklingsland." Ettersom vi endrer vårt syn på utvikling, vil ikke lenger utviklingsbegrepet bety det det i dag det kritiseres for.

INNSIKTSTIPENDET

Er et stipend Changemaker har delt ut gjennom en gave fra fredsmegler Petter Skauen og filmskaper Erling Borgen i 2011. Skauen og Borgen er æresmedlemmer i Changemaker, og har inspirert hundrevis av deltakere på sommer- og vinterleire gjennom hele Changemakers historie. Formålet med stipendet er å støtte tiltak som gir økt innsikt i, og kjennskap rundt, forhold som skaper og opprettholder urettferdighet, fattigdom og menneskerettighetsbrudd. Stipendet ble delt ut for siste gang i fjor.

GNISTEN

Jeg er liten,
jeg er svak.
Jeg setter usynlige spor.
Men uten en gnist,
blir aldri flammen stor.

Så ikke la deg skremme av faren nær vår jord.
For jeg er liten,
jeg er svak,
men jeg er mektigere enn du tror.
Og selv om jeg faller i mørkets dype grop,
skal jeg aldri leve i frykt,
for jeg bærer sannhetens ord.

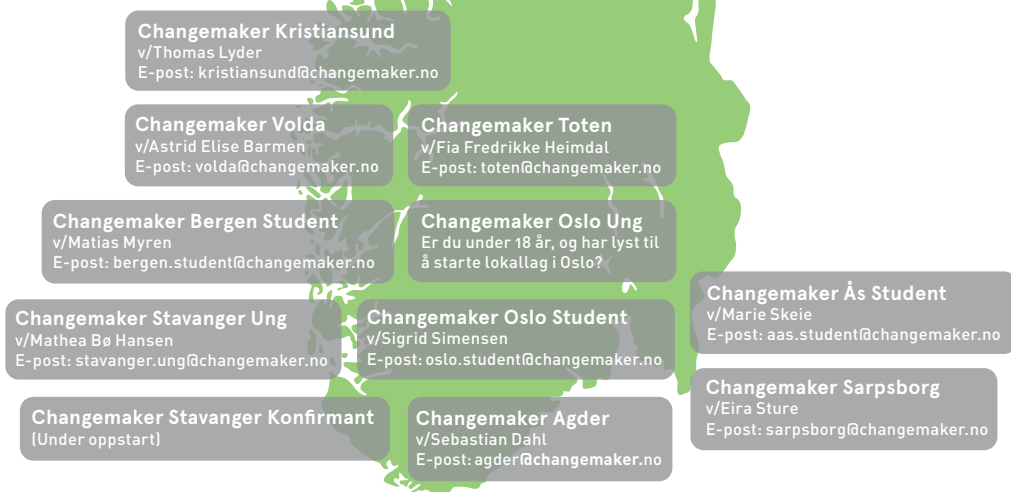
For det var først ett frø,
som vokste skogen på vår jord.
Alene og svak,
den formet sin egen bro.

Og når den dagen kommer, hvor lyset viser frem.
Når flokken blir et folk, viser lykken seg igjen.
Tusen never løftes for sannhetens ord,
ingen tvil på om du merker mine spor.
Da er det ikke lenger viktig,
om jeg er liten eller stor.

For jeg er gnisten, som gjør at flammen gror.

Bjørn Norman

Her finner du alle aktive lokalgrupper
i Changemaker. Hvis du starter en
gruppe eller forandrer adresse,
send en e-post til post@changemaker.no

CHANGEMAKER JULEQUIZ

Samle sammen familien, server julebrus og sjokoladenisser og sett dere ned foran peisen for å sammen løse årets Changemaker Julequiz! Denne quizen kommer til å teste deres kunnskaper om verdens utvikling, og kanskje får dere litt julestemning med på kjøpet. Klart vi kan forandre verden! Og god jul!

SPØRSMÅL 1 – GR. UTVIKLINGSLÆRE

Hvor mange bærekraftsmål har vi?

SPØRSMÅL 2 – UTVIKLING, NATUR

Hvor stor andel har Kenyas bestand av elefanter økt med siden 1989?

SPØRSMÅL 3 – MIDDELS UTV.LÆRE

Hva heter svensken som er kjent for å være utviklingsstudienes myteknikker?

SPØRSMÅL 4 – KLIMA OG MILJØ

Hvor mye av sine klimagassutslipp skal Norge kutte innen 2030?

SPØRSMÅL 5 – GLOBAL HELSE

Hvem vant fredsprisen i 2018?

SPØRSMÅL 6 – GLOBAL HELSE

Hva vant de fredsprisen for?

SPØRSMÅL 7 – GENERELL URETT

Hvilket land regnes som Afrikas siste koloni?

SPØRSMÅL 8 – FRED

Hvor mange prosent av norsk våpeneksport selges til autoritære regimer?

SPØRSMÅL 9 – GENERELT OM CM

Hva heter Changemakers infokampanje som baserer seg på positive nyheter om utvikling?

SPØRSMÅL 10 – INTERNASJONAL HANDEL?

Hva heter den økonomiske utviklingsmodellen av Kate Raworth som setter mennesket og naturen i sentrum?

SPØRSMÅL 11 – INTERNASJONAL HANDEL

Hvilken by blir den første i verden til å innføre denne modellen i utviklingen av en grønnere og mer bærekraftig by?

SPØRSMÅL 12 – GENERELL URETT

Hvor mange av de rikeste i verden eier like mye som den fattigste halvparten av verden?

SPØRSMÅL 13 – FRED

Hvor mange land må ratifisere FNs atomvåpenforbud for at den skal tre i kraft som internasjonal rett?

SPØRSMÅL 14 – FRED

Hvor mange land har ratifisert forbudet?

SPØRSMÅL 15 – KLIMA OG MILJØ

Hva heter den internasjonale klimaavtalen vedtatt i 2015?

SPØRSMÅL 16 – GJELD OG KAPITALFLUKT

Hva er et skatteparadis?

SPØRSMÅL 17 – GJELD OG KAPITALFLUKT

Kan dere nevne tre skatteparadis?

SPØRSMÅL 18 – GLOBAL HELSE

I 1990 døde 93 av 1000 barn under fem år. Hva er andelen i dag?

SPØRSMÅL 19 – PUIH

Hva står OECD for?

SPØRSMÅL 20 – GLOBAL HELSE

Hvilket land var det første landet i Mellom Amerika til å innføre likekjønnet ekteskap?

Fasitt: 1: 17 bærekraftsmål, 2: ca. 54% (fra 16.000 til 34.800 elefanter), 3: Hans Rösling, 4: 50-55%, 5: Dr. Denis Mukwege og Nadia Murad, 6: Sitt arbeid på seksuell vold i krig (kjønnsbasert vold), 7: Vest-Sahara, 8: ca. 30%, 9: Verdens Beste Nyheter, 10: Smultringmodellen (The Doughnut/Doughnut Economics), 11: Amsterdam, 12: 26 av de rikeste eier mer enn 3,8 milliarder mennesker, 13: 50 land må ratifisere forbudet, 14: 50 land har foreløpig ratifisert forbudet, 15: Parisavtalen, 16: Skatteparadis er stater som tilbyr utenlandske aktører lav eller ingen skatt, og høy grad av hemmelighet, 17: Bahamas, Bermuda, Caymanøyene, Dubai, De britiske Jomfruøyene, Guernsey, Hong Kong, Isle of Man, Jersey, Liechtenstein, Luxembourg, Mauritius, Monaco, Panama, Singapore og Sveits, 18: 38 av 1000, 19: Organisasjon for økonomisk samarbeid og utvikling/Organisation for Economic Co-Operation and Development for 20, Costa Rica som innførte likekjønnet ekteskap 26. mai 2020

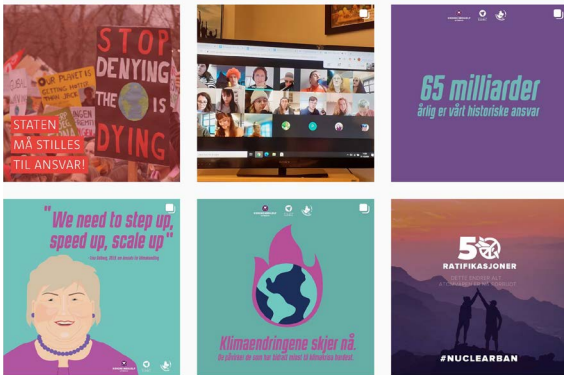
OPPSLAGSTAVLA

MIN SIDE

Changemaker har det som heter min side (<https://changemaker.no/min-side>) hvor du selv kan gå inn å gjøre endringer på kontaktinformasjon og se hvilke arrangementer som skal holdes, og om du har betalt kontingent.

@changemakernor

Vil du se mer av hva som skjer i Changemaker? Følg vårt daglige arbeid gjennom Instagram.

VERV SOM EN HELT OG VINN EL-SYKKEL!

Fra 7. august til 7. desember har Changemaker vervekonkurranse med FETE premier.

Alle som er medlem i Changemaker kan delta. Gjennom å verve kan du blant annet vinne hengekøye, nytt Changemakermerch, interrailpass for to og el-sykkel! En verving gir ett poeng, og dette er premiene:

1 p: Changemaker-håndkle	15 p: Et års abonnement på Netflix, HBO eller tilsvarende strømmetjeneste
2 p: Changemaker-notatbok	15 p: 1000 kr gavekort på TicketMaster
3 p: Changemaker-sokker	15 p: 1000kr gavekort på Fair & Square
3 p: Changemaker-genser (grå)	20 p: 2000kr gavekort på turutstyr
5 p: Gratis deltakelse på alle Changemaker-arrangementer i 2021	25 p: Tursekk
5 p: Changemaker-genser (hvit, ny)	30 p: Telt
5 p: Changemaker-handlenett/ totebag (ny)	40 p: Fairphone telefon
7 p: Gavekort på 2 kino-billetter	50 p: El-sykkel
10 p: Hengekøye	50 p: Interrail-pass for to folk
10 p: Changemaker-kartet	
15 p: Et års abonnement på Spotify eller tilsvarende musikk-strømmetjeneste	

For mer informasjon om konkurransen sjekk ut changemaker.no.

Returadresse:
Changemaker
Kirkens Nødhjelp
Pb. 7100
St. Olavs Plass
0130 Oslo

**Bli med i kampen
for en rettferdig
verden.**

Verv en venn til Changemaker

Sjekk ut kule vervepremier på www.changemaker.no